

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		DRZN. 2009/4588	18 februari 2009
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Reactie op Advies 2008 van de Auditcommissie gaswinning onder de Waddenzee			1

_____ Geachte Voorzitter,

In vervolg op de kabinetsbrief van 28 juni 2004¹, in reactie op het advies ("Ruimte voor de Wadden") van de Adviesgroep Waddenzeebeleid, is in het Rijksprojectbesluit² bepaald dat een onafhankelijke commissie, de Auditcommissie gaswinning onder de Waddenzee (hierna: Auditcommissie) jaarlijks een audit uitvoert naar aanleiding van de monitoringsresultaten van de gaswinning onder de Waddenzee. Tevens is de Auditcommissie gevraagd het bevoegd gezag te adviseren over het formuleren van monitoringseisen.

Op 21 december 2007 heeft deze onafhankelijke commissie een eerste advies³ uitgebracht over de opzet van de monitoring en de nulmeting.

In onderhavige brief treft u onze reactie aan op het door de Auditcommissie uitgebrachte advies "Monitoring van aardgaswinning onder de Waddenzee vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen"⁴ (hierna: Advies 2008), dat u als bijlage bij deze brief aantreft.

Uit de Rapportage van de NAM over het jaar 2007 blijkt dat de productie van gas minder was dan toegestaan en dat de belasting binnen de vergunde gebruiksruimte blijft. De Auditcommissie leidt uit deze Rapportage af dat aannemelijk kan worden geacht dat ook bij productie volgens het vigerende Winningsplan de bodemdalingssnelheid niet leidt tot overschrijding van de gebruiksruimte.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 684, nr. 1, pagina 9.

² Rijksprojectbesluit Gaswinning onder de Waddenzee vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen. Ministerie van Economische Zaken, publicatienummer 06ET15, 's-Gravenhage, april 2006.

³ Monitoring van de aardgaswinning onder de Waddenzee vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen d.d. 21 december 2007 (rapportnummer 1900-368).

⁴ Monitoring van aardgaswinning onder de Waddenzee vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen; Advies 2008 van de Auditcommissie, 18 november 2008 / rapportnummer 2102-152.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 februari 2009	DRZN. 2009/4588	2

Zoals door ons onder andere in de brief van 11 maart 2008⁵ (als reactie op het advies van Auditcommissie in 2007) aan u is gemeld, zullen de door de NAM overgenomen adviezen van de Auditcommissie worden verwerkt in de Rapportage 2009 (over het jaar 2008) van de NAM. Het betreft de volgende adviezen, waarvan de Auditcommissie heeft aangegeven de verslaglegging ervan bij de volgende Rapportage te zullen beoordelen:

- Negen aanbevelingen om de metingen en de analyse van de gegevens over de morfologie te verbeteren;
- Opname van de oppervlaktewaterkwaliteit, waterstanden en lozingsvolumes van het Lauwersmeer;
- De hydrologische monitoring van het agrarisch gebied en de opzet van de monitoring ervan, alsmede de nulmeting;
- Het aangeven met welke analysemethoden de vergelijking tussen beïnvloedingsgebied en referentie wordt gemaakt en welke methode wordt gebruikt om de trendanalyses uit te voeren, de steekproefgrootte en de statistische onderbouwing;
- Een nieuwe beschrijving van de nulsituatie voor het juiste referentiegebied West-Groningen en een evaluatie van de vergelijkbaarheid van het referentiegebied West-Groningen met het gebied Peazemerlannen;
- Een voldoende evenwichtige verdeling van de meetpunten over de verschillende bodemdalingzones en biotopen in het Lauwersmeer;
- Het monitoren - voor zover relevant - van het peilverloop en de beheersmaatregelen van het Lauwersmeer;
- Het uitwerken van een meetopzet voor bodemdieren;
- De evaluatie van de monitoringsopzet en mogelijke alternatieven voor de wijze van monitoring van vogels;
- Een beschrijving hoe de interpretatie van de gegevens plaats zal vinden indien er trendmatige veranderingen zullen optreden in de broedvogelbevolking van het Lauwersmeer in relatie tot de gaswinning.

In het Advies 2008 (over het meten en de monitoring in 2007) zijn, samengevat, de volgende adviezen gegeven:

1. Jaarlijks aan de hand van de verrichte waarnemingen een integrale analyse en beoordeling uit te voeren en te onderbouwen of het monitoringsprogramma op basis daarvan aangepast dient te worden om (op termijn) conclusies te kunnen trekken;
2. De argumentatie in het monitoringsprogramma op te nemen op grond waarvan de Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en de Noordzeekustzone geen onderdeel uitmaken van de monitoring;
3. Te onderbouwen dat de gebruikte technieken en analyses voldoende frequent en betrouwbaar zijn om de arealen en hoogteverdeling van de droogvallende platen voldoende te kunnen monitoren;

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 29684, nr. 67.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 februari 2009	DRZN. 2009/4588	3

-
4. In het monitoringsprogramma de argumentatie op te nemen waarom de veranderingen in de waterdiepte ter plaatse van de fonteinkruidvelden niet worden opgenomen in de monitoring;
 5. In het monitoringsprogramma de argumentatie op te nemen waarom naar verwachting geen effect van bodemdaling op zeezoogdieren detecteerbaar zal zijn;
 6. De monitoring van de signaleringsparameters dusdanig te kiezen dat - bij eventuele veranderingen - het inzichtelijk wordt of trendbreuken het gevolg zijn van de gaswinning of dat er alternatieve plausibele verklaringen te geven zijn.

Met het opvolgen van bovenstaande adviezen lijkt het ons goed mogelijk het monitoringsprogramma verder te vervolmaken. Ten aanzien van het laatste advies (6) willen wij het volgende opmerken.

De Auditcommissie is van mening dat juist in dit stadium parameters onderkend, onderzocht en gevolgd moeten worden die niet meer zijn te onderzoeken, mochten er over enige jaren trendbreuken achteraf worden vastgesteld.

Wij zijn met de Auditcommissie van mening dat het van belang is dat in dit stadium de juiste grootheden worden onderzocht. Het is daarbij echter niet mogelijk om de monitoring zo in te richten dat in alle gevallen waarbij er ecologische effecten worden gesignaleerd, een causaal verband met de gaswinning kan worden aangetoond. Bij de gekozen systematiek van "het hand aan de kraan-principe" zorgt het Meet- en regelprotocol ervoor dat de voorgeschreven gebruikruimte niet wordt overschreden. Gelet op de zorgvuldige voorbereiding van de vergunningen en gelet op de langjarige ervaring met monitoring van de gaswinning op Ameland-Oost, zijn wij dan ook van oordeel dat het verzamelen van informatie niet noodzakelijk is op een schaal waarop en in een detail waarin invloed van de gaswinning redelijkerwijs niet meetbaar is. Voldoende is dat in voorkomende gevallen, waarin de gebruikruimte niet overschreden is, op wetenschappelijke gronden de verwachting bestaat dat de opgetreden ecologische effecten niet worden veroorzaakt door bodemdaling als gevolg van gaswinning. Van deze situatie is momenteel sprake.

Wij achten het evenwel noodzakelijk dat de bandbreedtes waarbinnen de natuurlijke fluctuaties van de variabelen en parameters kunnen variëren, volledig - volgens de best beschikbare informatie - door de NAM in het monitoringsprogramma worden weergegeven.

Wij achten het Advies 2008 waardevol om te komen tot een vervolmaking van de monitoring gaswinning onder de Waddenzee en wij nemen de daarin gegeven adviezen over. Er zal door ons op worden toegezien dat aan deze adviezen door de NAM invulling wordt gegeven.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 februari 2009	DRZN. 2009/4588	4

Gelet op bovenstaande overwegingen zien wij op dit moment geen aanleiding het proces van gaswinning bij te sturen. De gaswinning onder de Waddenzee vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen kan derhalve worden voortgezet.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit,

G. Verburg

DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN,

M.J.A. van der Hoeven